

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVIII/311/2010
Rady Gminy Zbuczyn
z dnia 22 września 2010 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY ZBUCZYN
NA LATA 2010 – 2015**

I. PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).

II. ZAŁOŻENIA DO GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.
2. Uchwała Nr XVIII/129/08 Rady Gminy Zbuczyn z dnia 24 lipca 2008 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbuczyn na lata 2008 – 2015.
3. Uchwała Nr XXXV/287/10 Rady Gminy Zbuczyn z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej.

W przypadku jakiegokolwiek dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są wcześniej ustalone reguły.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodziny o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Istnieje wiele określeń zjawiska przemocy. Według J. Mellibrudy przemocą domową określa się „każde działanie lub rażące zaniechanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę sił lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne bądź psychiczne”.¹

Rodzaje przemocy:

- Przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
- Przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.

¹ J. Mellibruda, *Wybrane problemy patologii życia rodzinnego*. W: J. Strelau (red.): *Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 3. Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowanej*. Gdańsk 2000, s. 755

- Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, itp.
- Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

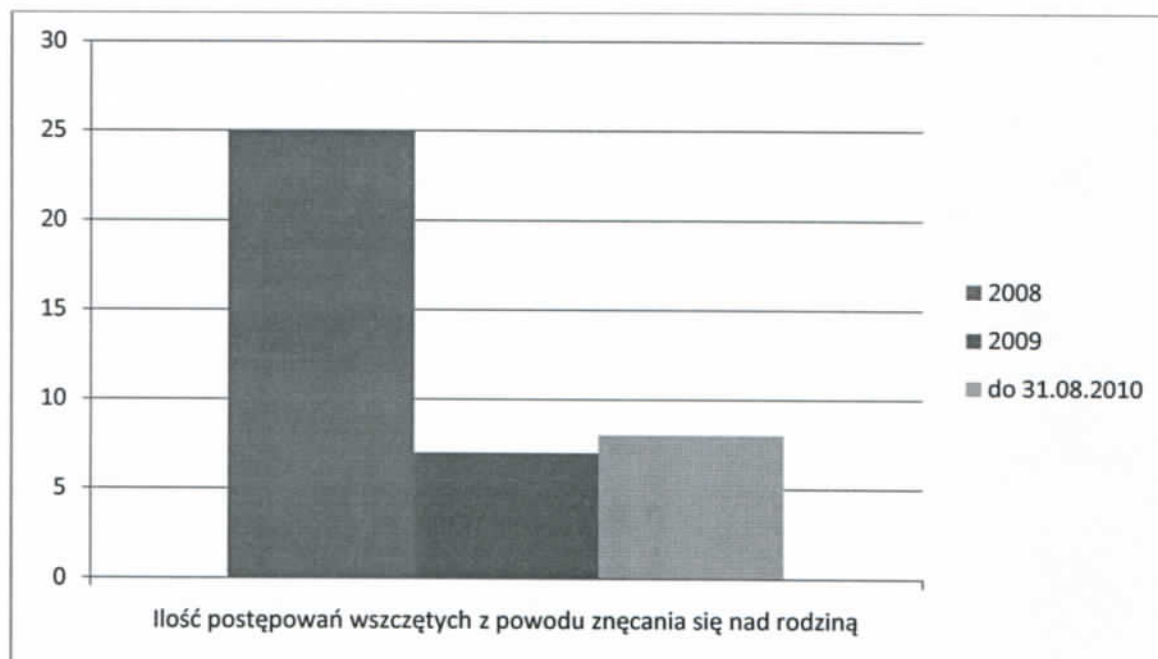
Na terenie Gminy Zbuczyn przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Walka z przemocą nie jest zadaniem łatwym, bowiem środowisko rodzinne jest i powinno być skutecznie chronione przed ingerencjami zewnętrznymi. Zajmowanie się przemocą domową wymaga zarówno wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozwagi w trakcie interwencji.

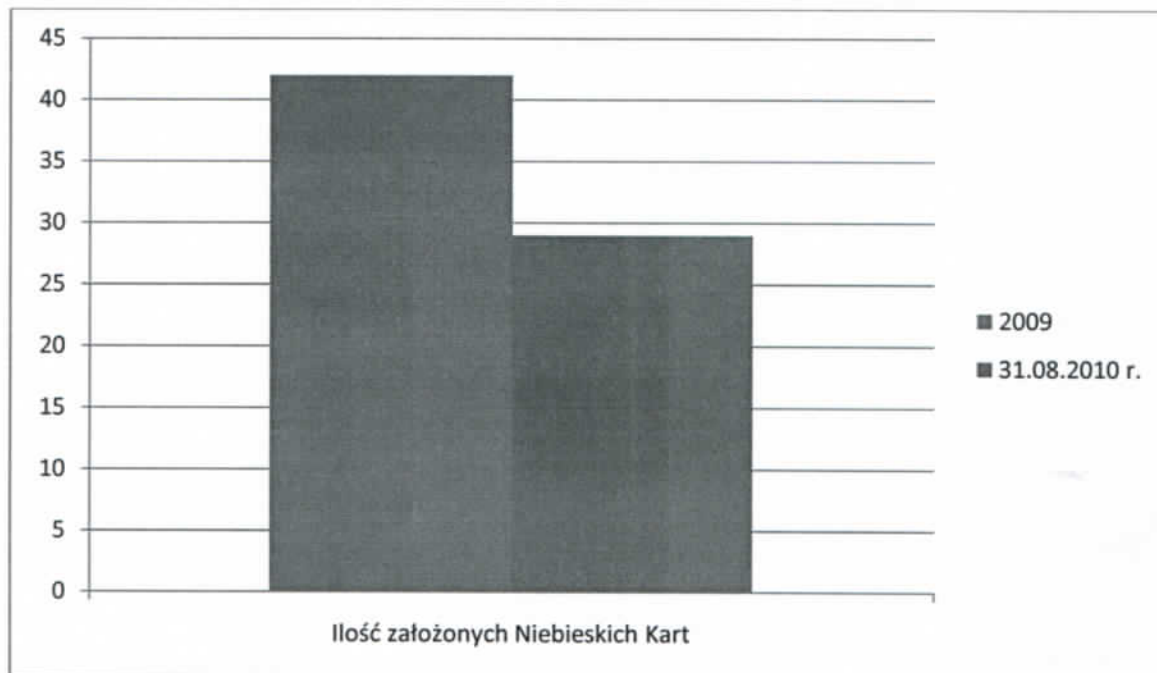
W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się "Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Zbuczyn na lata 2010 - 2015".

Oszacowanie zjawiska na terenie Gminy Zbuczyn jest możliwe między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty oraz danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbuczynie.

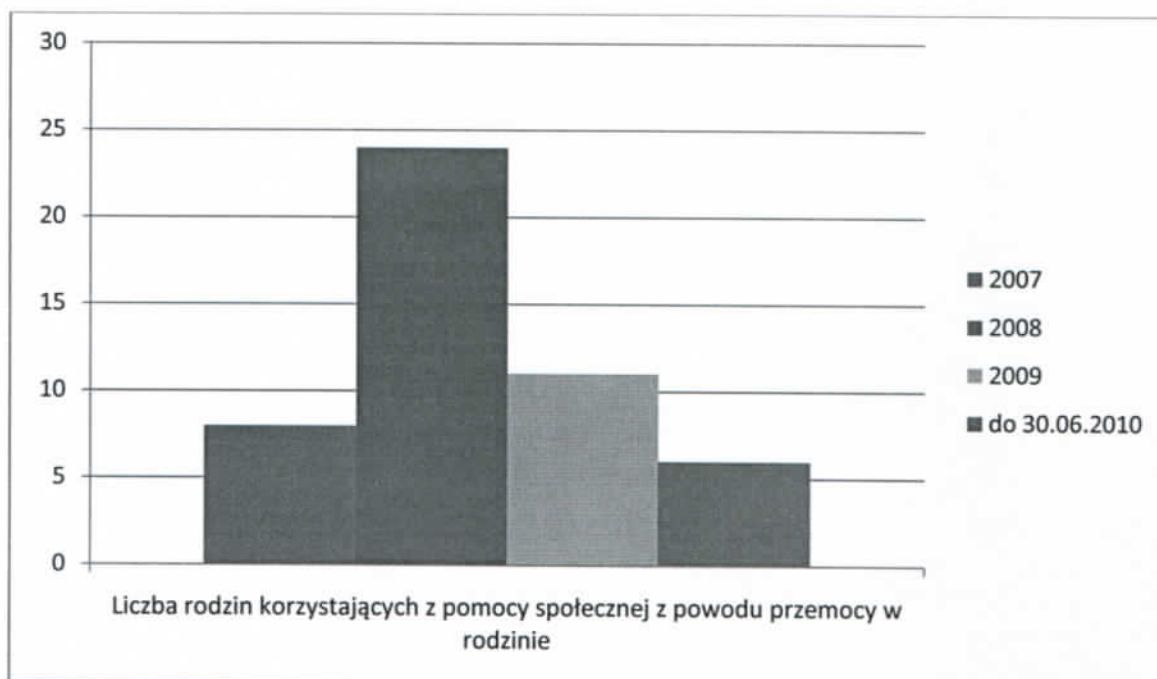
Wykres 1. Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych wykazanych przez Posterunek Policji w Zbuczynie

Wykres 2. Ilość założonych Niebieskich Kart wg danych wykazanych przez Posterunek Policji w Zbuczynie

Wykres 3. Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych wykazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Zbuczynie.

III. ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

1. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Podstawowym celem programu jest zmiana zachowań i postaw ofiar przemocy oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Nadrzędnym celem projektu jest podejmowanie działań profilaktycznych, ograniczenie problemu przemocy w rodzinie i skutków jej stosowania.

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- a) Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- b) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- c) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- d) Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. Cele programu:

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

Cel 1

Stworzenie organizacyjnych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie:

1. Powołanie zespołu interdyscyplinarnego mającego na celu kompleksową pomoc osobom i rodzinom zagrożonym przemocą w rodzinie. Zespół składał się będzie z przedstawicieli reprezentujących m.in. instytucje - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbuczynie, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Posterunek Policji w Zbuczynie, przedstawicieli placówek oświatowych, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych. Zespół będzie wykonywał zadania polegające na:

– diagnozowaniu problemu przemocy w rodzinie,

- podejmowaniu działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,
  - inicjowaniu interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
  - opracowaniu i realizacji planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
  - rozpowszechnianiu informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
  - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
  - monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
  - prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.
2. Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników służb społecznych, placówek oświatowych oraz przedstawicieli instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w zakresie rozpoznawania przemocy oraz właściwego stosowania strategii zaradczych i pomocowych.

Cel 2

Monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych:

- zbieranie i analiza informacji dotyczących zjawisk sprzyjających występowaniu przemocy,
- współpraca instytucji i organizacji podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 3

Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie:

- podnoszenie poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez kampanie obalające mity na temat przemocy,
- edukacja dzieci i młodzieży radzenia sobie ze stresem i agresją,
- wykorzystanie strony internetowej Urzędu Gminy Zbuczyn oraz gazet lokalnych do przekazywania istotnych informacji z zakresu pomocy ofiarom przemocy na terenie gminy.

Cel 4

Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie:

- organizowanie i prowadzenie profesjonalnej pomocy doradczej, informacyjnej i socjalnej dla ofiar przemocy,
- zapewnienie pomocy dla ofiar przemocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej np. przez pedagoga, terapeutę, pracownika socjalnego, radcę prawnego, psychologa,
- utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży uwikłanej w problem przemocy w rodzinie,

- prowadzenie działań interwencyjnych w tym ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę, poprzez jego odseparowanie i zapewnienie ofiarom przemocy bezpiecznego schronienia,
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Cel 5

Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie:

- wspieranie ofiar przemocy w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej oraz w przerwaniu cyklu przemocy, a także zapobieganie kolejnym atakom przemocy,
- opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy,
- opracowanie i realizacja programów terapeutycznych dla ofiar przemocy.

3. Kierunki działań:

- 1) Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.
- 2) Powołanie i działanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
- 3) Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Zbuczyn.
- 4) Tworzenie strategii interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- 5) Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- 6) Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
  - działania edukacyjne,
  - działania profilaktyczne,
  - działania informacyjne.
- 7) Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 8) Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych realizujących zadania przemocy w rodzinie.
- 9) Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań zespołu interdyscyplinarnego do projektowanych zmian w przepisach prawnych.

IV. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie monitorowany przez cały czas jego obowiązywania. Ewaluacja Programu będzie się odbywać poprzez składanie sprawozdań jeden raz w roku za każdy rok jego obowiązywania. Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są:

- liczba założonych Niebieskich Kart,
- ilość interwencji, udzielonych porad, konsultacji, ilość osób, które wzięły udział w programie dla sprawców przemocy,
- ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych.

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zbuczyn na lata 2010 – 2015 są środki własne gminy oraz środki pochodzące z innych źródeł.